

Використання інформаційної війни у збройних конфліктах

Вінницький національний технічний університет

Анотація:

У роботі розглядається сутність інформаційної війни, її роль у веденні бойових дій та дестабілізації суспільства. Аналізуються основні методи інформаційного впливу, зокрема дезінформація, кібератаки та пропаганда. Особлива увага приділяється впливу інформаційної війни на моральний стан населення, ефективність військових операцій та міжнародну реакцію. Дослідження дозволяє сформулювати підходи до протидії інформаційній агресії та зміцнення інформаційної безпеки держави.

Ключові слова: інформаційна війна, дезінформація, пропаганда, кібератаки, збройний конфлікт, геополітика, інформаційний вплив.

Abstract:

The paper examines the essence of information warfare, its role in warfare and destabilization of society. The main methods of information influence are analyzed, including disinformation, cyberattacks and propaganda. Particular attention is paid to the impact of information warfare on the morale of the population, the effectiveness of military operations and the international response. The study allows formulating approaches to countering information aggression and strengthening the information security of the state.

Keywords: information warfare, disinformation, propaganda, cyberattacks, armed conflict, geopolitics, information influence.

Вступ

У сучасному світі інформаційна війна стала невід'ємною частиною збройних конфліктів, відіграючи ключову роль у досягненні політичних та військових цілей. Вплив на інформаційний простір дозволяє не лише дестабілізувати противника, але й формувати суспільну думку, маніпулювати політичними процесами та підривати моральний стан населення. Інформаційна війна охоплює широкий спектр методів, серед яких дезінформація, пропаганда та кібератаки є найбільш поширеними та ефективними. Актуальність цієї теми зумовлена зростанням ролі інформаційних технологій у військових конфліктах, що робить інформаційну війну одним із головних інструментів геополітичного впливу у XXI ст.

Результати дослідження

Інформаційна війна є невід'ємною складовою сучасних збройних конфліктів, оскільки дозволяє впливати на хід військових операцій та громадську думку без застосування прямого воєнного насильства. Вона охоплює широкий спектр дій, зокрема поширення дезінформації, інформаційне блокування, маніпулювання медіапростором та створення хибних наративів. Основною метою є дестабілізація супротивника шляхом підриву довіри до уряду, дезорганізації суспільства та послаблення морального духу військових [1, с. 43]. Важливість інформаційної війни у сучасних конфліктах пояснюється тим, що вона дозволяє знизити ефективність військових дій противника, посилити міжнародний тиск на опонента та мобілізувати внутрішню підтримку для власних дій [1, с. 96]. Успішне використання інформаційної війни може призвести до досягнення політичних та військових цілей навіть без активних бойових дій, що робить її одним із найефективніших інструментів сучасної геополітики [1, с. 178].

Серед найпоширеніших методів інформаційної війни ключову роль відіграє дезінформація – свідоме поширення неправдивої або маніпулятивної інформації для введення в оману супротивника та громадськості. Вона може реалізовуватися через соціальні мережі, офіційні державні ЗМІ, а також через підконтрольних агентів впливу в суспільстві. Наприклад, у конфлікті між Росією та Україною активно застосовувалися фейки та маніпуляції, спрямовані на створення паніки серед цивільного населення та дискредитацію державної влади. Важливим інструментом також є кібератаки – спроби проникнення в інформаційні системи супротивника з метою знищення або пошкодження важливої інфраструктури, викрадення конфіденційних даних або порушення роботи державних установ [2, с. 55]. Крім цього, значну роль відіграє пропаганда, яка формує вигідний інформаційний порядок денний та створює позитивний образ власних дій. Завдяки таким методам

інформаційна війна може не лише підірвати боєздатність противника, але й створити політичну напругу на міжнародному рівні. Ефективність цих методів яскраво проявилася у сучасних збройних конфліктах, де інформаційна війна безпосередньо впливала на результат військових операцій та політичну стабільність у зоні конфлікту. Вона здатна деморалізувати супротивника, спричинити дезорганізацію в його лавах та підірвати ефективність командування [2, с. 220]. Наприклад, під час анексії Криму в 2014 р. масове поширення дезінформації та пропаганди дозволило Росії швидко встановити контроль над територією без значного військового спротиву.

Окрім цього, інформаційна війна впливає на міжнародну реакцію та дипломатичні відносини. Створення хибних наративів та викривлення фактів дозволяє змінювати міжнародний порядок денний та формувати вигідне ставлення до дій однієї зі сторін конфлікту, що робить інформаційну війну потужним інструментом впливу як на полі бою, так і на геополітичному рівні [3, с. 63]. Сучасні технології відкрили нові можливості для ведення інформаційної війни, зокрема через соціальні мережі, які стали потужним інструментом впливу на громадську думку та політичні процеси. Платформи, такі як Facebook, Twitter, Telegram та YouTube, дозволяють швидко поширювати інформацію, впливати на громадську думку та мобілізувати населення. Одним із основних методів впливу через соціальні мережі є створення та поширення фейкових новин, маніпулятивного контенту та відвертої пропаганди. Важливою складовою цього процесу є використання ботів та автоматизованих акаунтів, що здатні масово поширювати певні наративи та створювати ілюзію суспільної підтримки або невдоволення [3, с. 150]. Окрім поширення інформації, соціальні мережі використовуються для збору даних про настрої населення, політичні уподобання та слабкі місця противника. Аналіз великих обсягів інформації за допомогою алгоритмів штучного інтелекту дозволяє визначати ефективні тактики впливу та коригувати інформаційні кампанії в реальному часі. Військові структури та державні установи активно використовують соціальні мережі для контрпропаганди, спростування фейкової інформації та підвищення рівня обізнаності серед населення [4, с. 243]. Таким чином, соціальні мережі стали не лише засобом комунікації, а й важливим інструментом інформаційного протистояння у сучасних конфліктах.

Висновки

Отже, інформаційна війна є потужним інструментом впливу на хід збройних конфліктів та міжнародну політику. Основні методи інформаційної війни – дезінформація, пропаганда та кібератаки – дозволяють послабити боєздатність супротивника, дестабілізувати політичну ситуацію та сформувати вигідний інформаційний порядок денний. Інформаційна війна може використовуватися як самостійний засіб досягнення військових та політичних цілей, а також як допоміжний інструмент для підсилення ефективності традиційних бойових дій. Успішне застосування інформаційної війни вимагає комплексного підходу, що включає аналіз інформаційного простору, використання сучасних технологій та адаптацію до змінних умов конфлікту. Протидія інформаційній агресії можлива через посилення інформаційної безпеки держави, розвиток медіаграмотності населення та створення ефективних механізмів реагування на інформаційні загрози.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Василенко В. А. Інформаційна війна у міжнародних конфліктах: теорія і практика. Київ: Видавництво "Наукова думка", 2019. 288 с.
2. Рід Т. Cyber War Will Not Take Place. Оксфорд: Oxford University Press, 2013. 256 с.
3. Іваненко П. О. Вплив інформаційної війни на хід військових операцій. Київ: Видавництво "Академперіодика", 2021. 312 с.
4. Сміт М. The Anatomy of Cyber Warfare. Лондон: Taylor & Francis, 2020. 368 с.

Сахно Михайло Миколайович – студент групи 2КІ-236, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: sahnomihajlo51@gmail.com

Sakhno Mykhailo M. – student, 2CE-23B, Faculty of information Technologies and Computer Engeneering, Vinnytsa National Technical University, email: sahnomihajlo51@gmail.com

Науковий керівник – Герасимов Тимофій Юрійович – доктор історичних наук, доцент кафедри суспільно-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, Україна, e-mail: timger84@gmail.com

Supervisor – Gerasymov Tymophiy – doctor of historical sciences, assistant of professor of Social and Political Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia. e-mail: timger84@gmail.com